

Dosarul nr. 3ra-1052/20

Prima instanță: Judecătoria Cahul, sediul Central (jud: E. Bancov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud: V. Movilă, E. Dvurecenschii, N. Veleva)

Î N C H E I E R E

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Banca Comercială „Moldindconbank” S.A.,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. împotriva notarului public Corina Manole cu privire constatarea încălcării dreptului creditorului la deschiderea procedurii succesorală și obligarea notarului să deschidă procedura succesorală cu înștiințarea sub semnătură a succesorilor defunctului despre obligația achitării datoriilor ultimului, proporțional cotei din averea moștenită și informarea creditorului despre succesorii legali ai defunctului, care au acceptat succesiunea, cu indicarea datelor personale ale acestora,

împotriva deciziei din 24 august 2020 a Curții de Apel Cahul, prin care s-a admis apelul depus de notarul public Corina Manole, s-a casat hotărârea din 28 ianuarie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și s-a emis o nouă decizie de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 03 noiembrie 2019 BC „Moldindconbank” S.A. a depus cerere de chemare în judecată împotriva notarului public Corina Manole cu privire constatarea încălcării dreptului creditorului la deschiderea procedurii succesorală și obligarea notarului să deschidă procedura succesorală cu înștiințarea sub semnătură a succesorilor defunctului despre obligația achitării datoriilor ultimului, proporțional cotei din averea moștenită și informarea creditorului despre succesorii legali ai defunctului, care au acceptat succesiunea, cu indicarea datelor personale ale acestora.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a relatat că la 26 septembrie 2016 a încheiat contractul de credit nr.148/2016 cu debitorul Serghei Tanurcov, care din motive necunoscute nu și-a onorat obligațiunile contractuale asumate privind achitarea creditului, dobânzilor și a plăților aferente rezultate din contract.

Astfel, la 28 martie 2019 a întreprins măsuri de pregătire a înaintării în instanța de judecată a cererii de chemare în judecată privind încasarea datoriei de la debitor. Însă, în urma accesării Sistemului informațional de căutare „Acces Web” pentru verificarea adresei de domiciliu și/sau reședinței debitorului, a constatat că Serghei Tanurcov a decedat la data de 01 ianuarie 2019, fapt confirmat și prin certificatul de deces.

Conform informației nr.12-13/1282 din 05 iulie 2019, eliberată de Agenția Resurse Informaționale Juridice al Ministerului Justiției, a constatat că dosar succesoral în privința defunctului Serghei Tanurcov nu a fost deschis.

Drept urmare, creditorul BC „Moldindconbank” S.A. la 02 august 2019, prin declarația scrisă nr.2-10/2416 a solicitat notarului public Corina Manole deschiderea procedurii succesorale în privința defunctului Serghei Tanurcov.

Prin răspunsului nr.42 din 13 august 2019, notarul public Corina Manole a refuzat executarea cererii, invocând prevederile art.14, 15, 70 alin.(2) din Legea nr.246 din 15 noiembrie 2018 privind procedura notarială, art.35 alin.(3) lit.a) din Legea nr.1453 din 08 noiembrie 2002 cu privire la notariat, art.374, 1517 Cod civil coroborat cu art.46 din Legea nr.1125 din 13 iunie 2002 privind punerea în aplicare a Codului civil.

La 13 septembrie 2019 BC „Moldindconbank” S.A. a expediat în adresa notarului public Corina Manole cererea prealabilă nr.2-10/2733, solicitând executarea pretențiilor invocate în cererea din 02 august 2019, însă aceasta a fost restituită în adresa băncii, cu mențiunea factorului poștal „nereclamat”.

Astfel, BC „Moldindconbank” S.A. consideră neîntemeiat și nefondat răspunsul nr.42 din 13 august 2019, deoarece notarul public Corina Manole, în calitate de autoritate publică, pe motive netemeinice și cu aplicarea eronată a normelor legale, a refuzat executarea cererii nr.2-10/2416 din 02 august 2019. Iar, prin nedeschiderea procedurii succesorale, notarul public Corina Manole prejudiciază și încalcă dreptul băncii la înaintarea pretențiilor față de moștenitorii legali ai defunctului Serghei Tanurcov cu privire la încasarea sumei datorate de debitorul defunct.

BC „Moldindconbank” S.A. a solicitat constatarea încălcării dreptului creditorului cu privire la deschiderea procedurii succesorale în privința defunctului Serghei Tanurcov, obligarea notarului public Cristina Manole să deschidă procedura succesorale în privința defunctului Serghei Tanurcov, să înștiințeze contra semnătură toți succesorii defunctului, despre obligația achitării datoriilor ultimului, proporțional cotei din averea moștenită și să informeze banca creditoare despre succesorii legali ai defunctului, care au acceptat succesiunea, cu indicarea datelor personale ale acestora.

Prin hotărârea din 28 ianuarie 2020 a Judecătorei Cahul, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată a BC „Moldindconbank” S.A. S-a constatat încălcarea dreptului creditorului BC „Moldindconbank” S.A. la deschiderea procedurii succesorale în privința defunctului Serghei Tanurcov și s-a obligat notarul public Corina Manole să execute pretențiile invocate în declarația scrisă nr.2-10/2416 din 02 august 2019, prin deschiderea procedurii succesorale în privința defunctului Serghei Tanurcov, înștiințarea tuturor succesorilor defunctului despre obligația achitării datoriilor acestuia, proporțional cotei din averea moștenită

și informarea BC „Moldindconbank” S.A. despre succesorii legali al defunctului, care au acceptat succesiunea. (f.d.60)

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 21 februarie 2020 notarul public Corina Manole a depus apel, solicitând casarea hotărârii contestate cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată a BC „Moldindconbank” S.A.

Prin decizia din 24 august 2020 a Curții de Apel Cahul s-a admis apelul depus de notarul public Corina Manole, s-a casat hotărârea din 28 ianuarie 2020 a Judecătorei Cahul, sediul Central și s-a emis o nouă decizie de admitere parțială a acțiunii.

S-a anulat refuzul notarului Corina Manole de a deschide procedura succesorală după decesul defunctului Serghei Tanurcov, la cererea creditorului BC „Moldindconbank” S.A., expus în scrisoarea notarului public Corina Manole nr.42 din 13 august 2019, ca fiind contrar legii.

În rest, acțiunea BC „Moldindconbank” S.A., în partea pretențiilor privind obligarea notarului public Corina Manole să deschidă procedura succesorală, să înștiințeze succesorii despre datoriile defunctului și să informeze creditorul BC „Moldindconbank” S.A. despre succesorii, care au acceptat succesiunea, s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d.141).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut că soluția primei instanțe este adoptată cu aplicarea eronată a normelor legii materiale, și fără stabilirea circumstanțelor importante pentru soluționarea cauzei.

Astfel, deși în răspunsul notarului din 13 august 2019 nu este indicat cert și echivoc un anumit refuz în deschiderea procedurii succesorală, instanța de apel a constatat că, prin această scrisoare notarul și-a manifestat anume refuzul de a deschide procedura succesorală la cererea creditorului BC „Moldindconbank” S.A.

În susținerea concluziei enunțate, instanța ierarhic inferioară a invocat explicațiile notarului Corina Manole, care atât în cadrul ședințelor din prima instanță, cât și în instanța de apel a insistat asupra omiterii de către creditorul BC „Moldindconbank” S.A. a termenului de depunere a cererii de deschidere a procedurii succesorală.

Totodată, instanța de apel a concluzionat asupra ilegalității refuzului de a deschide procedura succesorală după decesul defunctului Serghei Tanurcov a notarului public Corina Manole și necesitatea anulării acestuia. Or, BC „Moldindconbank” S.A. a depus în termen cererea/declarația privind deschiderea procedurii succesorală. Aici, instanța de apel a notat că la caz, sunt aplicabile prevederile alin.(2) art.1544 Cod civil, deoarece creditorul BC „Moldindconbank” S.A. nu a știut despre deschiderea succesiunii, aflând despre decesul debitorului Serghei Tanurcov la data de 28 martie 2019 de pe Sistemul informațional „Acces-Web”.

Iar, în cazul în care creditorul BC „Moldindconbank” S.A. nu a cunoscut despre deschiderea succesiunii, pretențiile se înaintează în termen de un an din data începerii curgerii termenului general de înaintare a pretențiilor. Termenul general de prescripție specificat la art.1544 alin.(2) Cod civil constituie un an de la data deschiderii succesiunii, adică de la decesul persoanei care a lăsat moștenirea. Pretenția poate fi înaintată nemijlocit moștenitorilor sau prin intermediul

notariatului, precum și prin înaintarea unei acțiuni în instanța de judecată de la locul deschiderii moștenirii.

Prin urmare, BC „Moldindconbank” S.A. și-a exercitat dreptul de înaintare a pretențiilor, prin intermediul biroului notarial, încadrându-se în termenul de înaintare a pretențiilor față de moștenitorii defunctului, or, termenul de un an curge din momentul decesului debitorului Tanurcov Serghei, 01 ianuarie 2019.

Pretențiile reclamantului BC „Moldindconbank” S.A. privind obligarea notarului public Corina Manole să deschidă procedura succesorală în privința defunctului Serghei Tanurcov, să înștiințeze contra semnătură succesorii despre datoriile defunctului și obligația achitării datoriilor, și să informeze creditorul BC „Moldindconbank” S.A. despre succesorii legali ai defunctului, care au acceptat succesiunea, cu indicarea datelor personale ale acestora, instanța de apel le-a respins ce fiind neîntemeiate, deoarece deschiderea procedurii succesorele presupune o serie de acțiuni notariale, care necesită a fi îndeplinite.

Aici, instanța de apel a considerat relevantă și a invocat opinia notarului Manole Corina, că la depunerea cererii de deschidere a procedurii succesorele, BC „Moldindconbank” S.A. nu s-a conformat prevederilor legale și nu a înlăturat neajunsurile constatate de notar.

Or, pentru a iniția deschiderea procedurii succesorele urmează a fi prezentate un șir de acte autentice ce confirmă ultimul domiciliu al defunctului pentru stabilirea competenței teritoriale a notarului, actul de confirmare a decesului persoanei, acte ce atestă temeiul deschiderii succesiunii. Iar, cererea privind deschiderea procedurii succesorele se înregistrează în Registrul de evidență al dosarelor succesorele ținut de notar, dar actul notarial se semnează în fața notarului de către părți sau reprezentanții lor. Astfel, instanța de apel a rezumat că îndeplinirea actului notarial – inițierea procedurii succesorele nu poate fi efectuată de notar prin corespondență, adică prin intermediul oficiului poștal. Or, notarul trebuie să stabilească cu certitudine, în baza actelor confirmative prezentate în original, identitatea persoanei care solicită îndeplinirea actului notarial, și/sau împuternicirile de reprezentare, decesul persoanei care a lăsat moștenirea, domiciliul acestuia, inclusiv prezența fizică a solicitantului pentru contrasemnarea actului notarial, și nu în ultimul rând calitatea de creditor al solicitantului.

În speță, BC „Moldindconbank” S.A. a depus prin intermediul oficiului poștal cererea privind deschiderea procedurii succesorele, copiile neautentificate ale certificatului de deces și buletinului de identitate a debitorului, copia procurii și ordinul de angajare.

Prin urmare, inacțiunile BC „Moldindconbank” S.A. au constituit un impediment pentru deschiderea procedurii succesorele.

În concluzie, instanța de apel a notat că răspunsul Agenției Servicii Publice cu privire la ultimul domiciliu al defunctului a fost anexat la cererea prealabilă, după depunerea cererii privind deschiderea procedurii succesorele. Dat fiind că reclamantului i-au fost aduse la cunoștință normele legale și procedurale întru deschiderea procedurii succesorele, cât și neajunsurile ce urmau a fi înlăturate, iar acesta nu s-a conformat, adoptarea unei hotărâri judecătorești de obligare a notarului Corina Manole să deschidă procedura succesorală nu este posibilă.

Astfel, reieșind din cele expuse, instanța de apel a conchis asupra netemeinicii pretențiilor BC „Moldindconbank” S.A. privind obligarea notarului public Corina

Manole să deschidă procedura succesorală, să înștiințeze succesorii despre datoriile defunctului și să informeze creditorul despre succesorii, care au acceptat succesiunea.

Totodată, instanța de apel a respins argumentul BC „Moldindconbank” S.A. că costurile procedurii notariale ar urma să fie achitate după îndeplinirea actului notarial, deoarece o asemenea abordare este contrară legii. Or, neachitarea cu avans a acestor costuri constituie un temei de refuz în îndeplinirea actului notarial.

La 17 septembrie 2020, BC „Moldindconbank” S.A. a depus recurs împotriva deciziei din 24 august 2020 a Curții de Apel Cahul, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d.154-157).

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată și în referința depusă la cererea de apel motivată anexate la dosar, suplimentar invocându-se că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Astfel, recurenta a menționat că la pronunțarea deciziei, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

La fel, a precizat că de către BC „Moldindconbank” S.A. au fost întreprinse în termen legal toate acțiunile necesare în vederea protejării drepturilor sale civile, iar instanța de apel neîntemeiat i-a respins pretențiile înaintate față de notarul public Corina Manole.

Prin referința depusă la 28 octombrie 2020 notarul Corina Manole a solicitat respingerea recursului depus de BC „Moldindconbank” S.A.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la 17 septembrie 2020 este în termen, or, decizia instanței de apel a fost adoptată la 24 august 2020, iar dovada recepționării acesteia de către recurentă, la materialele cauzei nu se atestă.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de BC „Moldindconbank” S.A. în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că

admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu

privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de BC „Moldindconbank” S.A.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Banca Comercială „Moldindconbank” S.A., se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Nina Vascan